

138. SAYI

ŞALOM

Dergi

**Savaşın
izleyeni
olmak**

**Atatürk'ün
SELANİK'İ**

**Gonoka
Festivali**

**Türkiye Kadın
Voleybolu'nda
zirveye koşuyor**

**Marko
Paşa'ya!**

**YAKO
DARSA**

**Yaşamı
Destekleme
Derneği**

**Lüset
Darsa**

**'Onlar'
yerine 'Biz'
demek**

ISSN 2146-7005

9 772146 700007

KASIM 2023 60 TL

Engizisyon yüzünden İber Yarımadasından kovulduktan sonra, Osmanlı'ya sığınıp yerleşerek yıllar boyu bu topraklarda yaşam sürdürmek, Sefarad aile tarihçemin ana temasıydı. Dedemin evlendiği Aşkenaz aneanem -Omama'nın- Konstantiniyye'ye sığınan, 1850 doğumlu babası Şmil Rabinoviç'in hikâyesi ise hayli farklıydı. Ailesi, Prut ile Dinyester nehirleri arasında, Kiev'e yakın bir ştetl'da* bir han işletiyormuş. Son Rus Çarı II. Aleksander Nikolayeviç'in döneminde (1818-1881) devrimci dalgalar başlamış, Yahudi karşıtlarının Yahudi topluma şiddet eylemleri, pogromlar** yaşanıyormuş. Pogromların failleri bazen Ukraynalı milliyetçiler, kimi kez Polonyalı memurlar ve genellikle Kızıl Ordu askerleriydi. Anne-babası bir pogromda katledildiğinde Şmil, bebek hâliyle annesinin memesini emmeğe devam etmekte imiş. Bir mucize eseri ona hiçbir şey olmamış. Anneanesi olayı duyup evlerine geldiğinde ise minik bebeği hâlâ annesinin ölü memesine asılı bulmuş.

***

II. Dünya Savaşı'nda, Nazilerin Yahudilere yönelik yürüttüğü Nihai Çözüm çerçevesinde, Osmanlı günlerinde Fransa'ya göç eden babaannemin iki kardeşi, David ve Klara'nın yaşamları Auschwitz ölüm kampının fırınlarında son bulmuştu. Babaannem, o haberleri aldıktan sonra, yaşadığı her gün kardeşlerinin yasını tutmuş, Holokost'ta insanın insana yaptığı böylesi bir kötülüğün nedenini hiçbir zaman algılayamamıştı.

***

Bu satırları kaleme aldığım gün, Orta Doğu coğrafyasında kendilerini "özgürlük savaşçıları" olarak adlandıran teröristler İsrail halkına yönelik bir katliam planlarını, Yahudilerin kutsal bir gününde havadan-karadan-denizden baskınlarla aralarına sızarak hayata geçirebildiler. Barış adına düzenlenmiş, aralarında sayısız uluslardan gençlerin yer aldığı bir müzik festivalini basarak önlerine geleni katlettiler, kızların ırzına geçtiler, kimilerini rehin olarak götürdüler.

Aynı şekilde, henüz uykuda olan civar köylerdeki insanları da evlerinde, yataklarında uyurken bebekleri de pervasızca katlettiler. Yaşlıları, hafta tekerli sandalyede bir Holokost yaşayanını bile rehin aldılar. Ertesinde ise,

terörist odaklarına karşı girişilen operasyonlarda çocuk, kadın, erkek, yaşlı-genç sayısız yaralanan ve hayatını kaybeden birçok masum Filistinli oldu.

...Ve maalesef her şey böyle başladı... Burada rakamlara, isimlere, siyasi görüşlere, kimin kimi/durumu/haklı-yı-haksız nasıl savunduğuna değinmeyeceğim. Şimdilerde sükunetin, huzurun, aklı selimin kısacası aydınlığın hâkim olacağı günleri bekliyorum. Kendi deneyimlerimden biliyorum ki, en zor günlerimde, en karanlık tünelin ucunda, titrek de olsa her zaman bir mum ışığı vardı... Umuda yolculuğum sürece!

***

DERGİ'mizin bu sayısında, kuruluşunun 100. Yılı'nı geçtiğimiz günlerde kutladığımız ulusumuzun ulu önderi, büyük insanı Atatürk'ü 10 Kasım'da anıyoruz. Bir cumhuriyet çocuğu olan Ekim 1923 doğumlu annem, büyük insanın ölümünün ardından, hiçkırklar içinde ağlayarak, bütün okul arkadaşlarıyla, katabalkta O'nu son kez ziyaret etmiş, o günün duygularını yaşadığı sürece, her 10 Kasım'da dile getirmişti. Mustafa Kemal Atatürk'ün ulusuna ve tüm dünya uluslarına hitaben en önemli sözünün bir gün gerçekleşmesi dileğiyle: "Yurtta sulh, cihanda sulh..."

Suzan Nana Tarablus

* Ştetl: Yahudi kırsal yerleşimi.

** Pogrom: Rusçada zulmetmek, şiddet kullanarak yok etmek için kullanılır.

suzannana@gmail.com

Dergi

ŞALOM

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi
Silven Silvyo Ovadya

Genel Yayın Yönetmeni
Suzan Nana Tarabulus

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Verda Gümüşgerdan

Editör: Gila Erbeş

Yazarlar: Ester Almelek, Viktor Apalaçi,
Neşe Binark, Süzet Elkabes, Nermin Ketenci,
Moris Levi, Emel Mizrahi, Sebla S. Ok, Nazmiye
Önder, Aslıhan K. Özdaş, Feride Petfilon,
B. Serdar Samanlı, Miryam Şulam,
Dr. Ömür Tanyel, Elena K. Uygan,
Sara Yanarocak, Aylin Yengin

Bu ay katkıda bulunanlar:
Evren Hergül, Eren Veral, Bilge Yılmaz

Çizer: İrvın Mandel

Reklam Koordinatörü: Edna Sarfati

Reklam Direktörü: Roza Kutiel

Reklam Pazarlama Uzmanı: Özgün Levi

Sayfa - Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek - Önem Çerçel

Kapak Fotoğrafi

Alberto Modiano

Yönetim Yeri / Abonman

Meşrutiyet Mah. Halaskargazi Cad. Maya Apt.
No:94 D: 20-21-22 Osmanbey ŞİŞLİ / İstanbul
T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44 F: (0212) 231 92 83

Basıldığı Yer

Kültür Sanat Basımevi Lıftos Yolu 2.Matbaacılar
Sit. ZB7-ZB11 Zeytinburnu / İstanbul
T: 0212 674 00 21-29-46 www.kulturbasim.com

Yayın Türü Yaygın - Süreli

SEÇKİN KİTAPÇILARDA SATILMAKTADIR.

Gergedan Kitabevi

Bağdat Cad. No:268/A Caddebostan-İstanbul
(0216) 350 27 66

Remzi Kitabevi Akmerkez

Akmerkez E 3 Blok Etiler-İstanbul (0212) 282 25 75

Remzi Kitabevi Rumeli

Rumeli Cad. No:44 Şişli-İstanbul (0212) 234 54 75

Necdet Güler İddaa Bayii

Teşvikiye Cad. No:156 Nişantaşı-İstanbul
(0212) 248 17 60

Büyükada Kitapçısı

İskele Girişi No:2 Büyükada-İstanbul
(0216) 382 60 25

ŞALOM GAZETESİ ABONELERİNE ÜCRETSİZDİR

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

193∞

10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü

İçindekiler

6 KAPAK HİKÂYESİ Miryam Şulam

Lüset Darsa ile "Yako Darsa Yaşamı Destekleme Derneği"

10 SERGİ Bilge Yılmaz
Atatürk'ün Selanik'i

12 ARAŞTIRMA

Emel Mizrahi
Kadın voleybolunda
zirveye doğru çıkarken...

16 YORUM

Moris Levi
Binlerce yıllık
prangaların
koptuğu yıllar

22 PORTRE

Elena Kovaçi Uygan
Marko Paşa'ya!

26 İNCELEME

Ester Almelek
Ben-Gurion'un
gözüyle Negev

18 MERCEK Sebla Selin Ok
Savaşın izleyeni olmak

30 **PORTRE** Sara Yanarocak
Tasarımcı Josef Frank

34 **İNCELEME** Nermin Ketenci
İğneyle ipliğin marifeti

42 **KİTAP / SÖYLEŞİ** Neşe Binark
“Bu da Peşte”

44 **KİTAP / SÖYLEŞİ**
Suzan Nana Tarablus – “Onlar”
yerine “Biz” demek mümkün mü?

46 **BİR İNSAN / BİR DÜNYA**
Miryam Şulam
“What is Gender?” İstanbul’da

50 **İNCELEME** Feride Petilon
Kültürleri kavuşturan köprü

38 **SANAT**
Aslıhan Karay Özdaş
Çağdaş resmin öncüsü
Nicholas de Staël

70 **MÜZE**
Bilge Serdar Samanlı
Türkiye’nin ilk sanayi
müzesi

72 **SAĞLIK**
Dr. Ömür Tanyel
Soğuk algınlığı mı grip
mi?

73 **YORUM**
Evren Hergül
Prohibition’dan
Scarface’e yasaklar ve
yeraltı

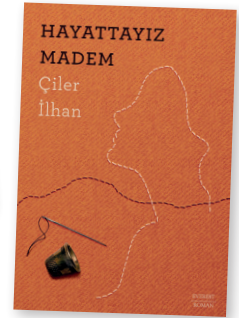
74 **ASTROLOJİ**
Süzet Elkabes
Türkiye kuruluş
haritasına astrolojik
bakış

76 **AJANDA'M**
Aylin Yengin
Sonbaharın bitişi, kışın
bitişiği...

58 **GEZİ** Nazmiye Önder
Hinduların kutsal mekânı: Varanasi

62 **SİNEMA** Viktor Apalaçi
FİLMEKİMİ 2023

66 **YEMEK** Eren Veral - Restoranlar

52 **FESTİVAL**
Suzan Nana Tarablus
Goroka Festivali’nden
enstantaneler